

ВПЛИВ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мартинюк І.В., викладач
Одеський національний економічний університет
(martinyik@ukr.net)

Сталий економічний розвиток країни можливий при умові ефективного, раціонального використання природних ресурсів, не спричиняючого негативного впливу на екологічний стан країни.

Для досягнення сталого економічного розвитку з урахуванням екологічних аспектів, в сфері використання природно-ресурсного потенціалу України та охорони навколишнього середовища діє природоохоронне, бюджетне та податкове законодавство, яке регулює процес формування та використання фінансових ресурсів, необхідних для фінансового забезпечення природоохоронної діяльності.

Метою дослідження є обґрунтування сутності та ролі податкової політики в сфері використання природно-ресурсного потенціалу та визначення її впливу на фінансове забезпечення природоохоронної діяльності.

Природно-ресурсний потенціал являє собою систему природних ресурсів, умов, явищ і процесів, яка, з одного боку, є територіальною і ресурсною базою життєдіяльності суспільства, а з іншого – протистоїть йому як об'єкт антропогенного впливу [1].

Податкова політика в сфері використання та охорони природно-ресурсного потенціалу через призму визначення природно-ресурсного потенціалу, на наш погляд, повинна охоплювати податки та збори, пов'язані з використанням природних ресурсів, використанням природних умов, впливом на природні ресурси та умови.

Згідно Податкового кодексу України до цих податків та зборів відносяться збори за використання природних ресурсів та екологічний податок.

Специфіка податків та зборів в сфері використання природно-ресурсного потенціалу проявляється через призму наступних функцій: фіскальна (спрямована на формування централізованих фондів грошових коштів); регулююча (спрямована на раціональне природокористування); стимулююча (спрямована на підвищення ефективності господарської діяльності).

Таким чином, всі податки та збори в сфері використання природно-ресурсного потенціалу, на наш погляд, прямо чи опосередковано впливають на здійснення природоохоронної діяльності. Прямий вплив проявляється у безпосередній участі податків та зборів у здійсненні раціонального використання природних ресурсів шляхом встановлення високої плати за використання природних ресурсів, екологічного податку за здійснення викидів забруднюючих речовин у навколишнє середовище, розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах, за утворення

радіоактивних відходів, надання податкових пільг за впровадження ресурсозберігаючих та екологічно чистих технологій. Опосередкований вплив на природоохоронну діяльність проявляється у тому, що за рахунок ресурсних платежів здійснюється формування доходної частини як Державного, місцевих бюджетів, так і бюджетних цільових фондів охорони навколишнього середовища (таблиця 1), фінансові ресурси яких, спрямовуються на здійснення природоохоронних функцій органами державної влади (у 2008 році на охорону навколишнього природного середовища витрачено 2 764,7 млн.грн, у 2009 році – 2 538, 8 млн.грн, у 2010 році – 2 872,4 млн. грн. [2, с. 289], [3]).

Таблиця 1

Динаміка находжень ресурсних платежів до Зведеного бюджету України, 2008-2010 роки [2, с. 289], [3]

	2008		2009		2010	
	У млн. грн.	Питома вага у доходах Зведеного бюджету, %	У млн. грн.	Питома вага у доходах Зведеного бюджету, %	У млн. грн.	Питома вага у доходах Зведеного бюджету, %
1. Збір за спеціальне використання лісових ресурсів	213,0	0,072	187,3	0,069	170,0	0,054
2. Збір за спеціальне використання водних ресурсів	584,3	0,196	702,4	0,257	871,4	0,277
3. Плата за землю	6681,4	2,243	8362,7	3,063	9539,9	3,033
4. Збір за спеціальне використання надр	1185	0,398	1139,7	0,418	1301,8	0,414
5. Збір за забруднення навколишнього середовища	1182,0	0,396	1211,8	0,444	1932,4	0,614

Таким чином, податкова політика в сфері використання природно-ресурсного потенціалу впливає на формування централізованих фондів грошових коштів з метою виконання природоохоронних функцій, забезпечення основних принципів раціонального природокористування та стимулювання суб'єктів господарської діяльності впроваджувати новітні ресурсозберігаючі технології, що надасть змогу покращити екологічну ситуацію.

Література:

1. Повидиш Л. І. Природно-ресурсний потенціал території: сутність, функції та структура / Л. І. Повидиш // Проблеми системного підходу в економіці. – Електронне наукове фахове видання. – 2009. – № 4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://www.nbu.gov.ua/e-journals/PSPE/2009_4/Povidish_409.htm.

2. Мартинюк І.В. Ресурсні платежі як фінансовий інструмент регулювання природоохоронної діяльності в умовах поглиблення інтеграційних процесів / І.В. Мартинюк // Європейські інтеграційні процеси і транскордонне співробітництво. – тези доповідей Міжнародної наук.-практ. конф., Луцьк / за ред. В.Й. Лажніка та С.В. Федонюка. – 2011 – с.288-290

3. Звіт про виконання Зведеного бюджету України станом на 1 січня 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=147453>